

Організаційні, психолого-педагогічні та етичні чинники академічної доброчесності

(“Academic integrity”)

Розробник Каламаж Р.В., проректор з навчально-виховної роботи Національного університету “Острозька академія”

<https://saiup.org.ua>

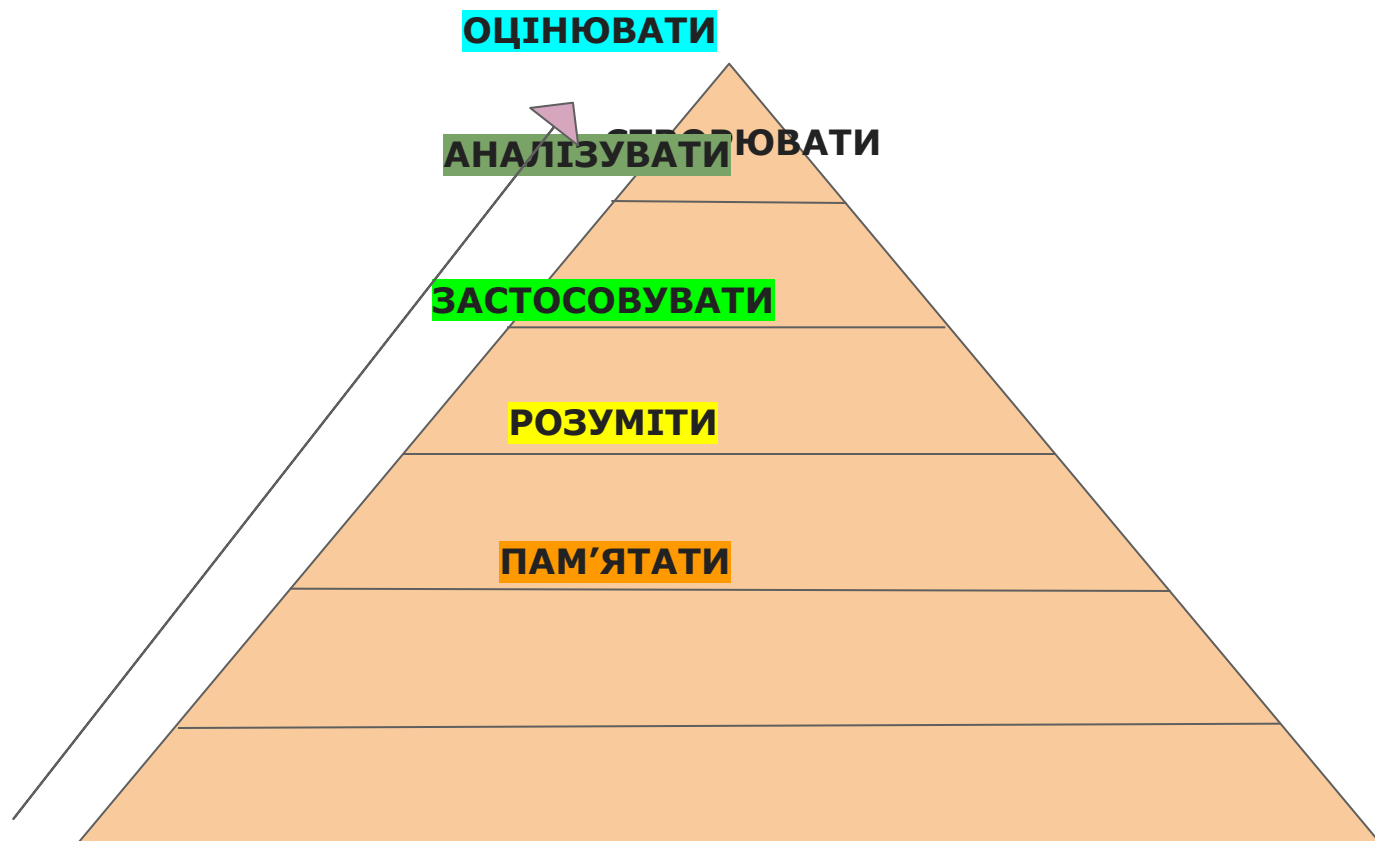
- Коли мова йде про академічну доброчесність – в ній приховано значно більше, ніж може здатися на перший погляд.
- Академічна доброчесність – це не лише про навчання в університеті, це річ, яка може впливати на долі людей та розвиток країн, на успішність окремих університетів або їх поступовий занепад.

Конструювання цілей заняття за таксономією Блума

Створювати	Планувати та здійснювати заходи, спрямовані на упровадження принципів академічної доброчесності в шкільному колективі
Оцінювати	Оцінювати ефективність освітнього середовища школи для розвитку академічної доброчесності.
Аналізувати	Диференціювати організаційно-методичні, психологічні, педагогічні, етичні чинники академічної доброчесності.
Застосовувати	Прийняти цінності академічної доброчесності як свої власні Уміти застосовувати способи уникнення академічної недоброчесності та плагіату в педагогічній діяльності. Уміти ідентифікувати види академічно недоброчесної поведінки.
Розуміти	Пояснювати значення академічної чесності та зміст цінностей, що лежать в її основі. Розуміти відмінності між поняттям "плагіат", "академічний плагіат", помилки цитування. Пояснювати вимоги до академічної доброчесності педагогічних працівників та здобувачів освіти.
Пам"ятати	Знати зміст понять "академічна доброчесність", "плагіат", види академічної недоброчесності.

Графічна модель Таксономії Блума

Вправа “Самооцінювання”

Я розумію, що означає термін академічна доброчесність.	Не впевнений	Нейтральний	Впевнений
Я ознайомлений з цінностями, які лежать в основі академічної доброчесності	-	0	+
Я знаю, що таке академічний плагіат	-	0	+
Я знаю, що я повинен зробити, щоб уникнути академічної нечесності в своїй педагогічній діяльності	-	0	+
Я умію планувати і проводити навчальні заходи, які ефективно допомагають учням уникати плагіату та академічної нечесності	-	0	+
Я умію виявляти випадки плагіату в текстах школярів	-	0	+

Порядок заняття

Оголошення команд.

Встановлення правил групової роботи (5 хв.)

- Добровільність участі в груповій роботі;
- Цінування часу;
- Я-висловлювання;
- Не перебивати;
- Не користуватися мобільним телефоном.

- Вправа "Асоціації" та "Вибір назви команди"- 5 хв.

- Мозковий штурм "Що таке академічна доброчесність". Презентація результатів представниками груп – 10 хв.

Стаття 42. Академічна доброчесність

Закон «Про освіту» від 05.09.2017 № 2145-VIII

- **Академічна доброчесність** - це сукупність етичних принципів та визначених законом правил, якими мають керуватися учасники освітнього процесу під час навчання, викладання та провадження наукової (творчої) діяльності з метою забезпечення **довіри** до результатів навчання та/або наукових (творчих) досягнень.

Етична складова академічної доброчесності

<https://academicintegrity.org/wp-content/uploads/2019/04/Fundamental Values version in Ukrainian.pdf>

Міжнародний центр академічної доброчесності визначає академічну доброчесність - "*Academic Integrity*" (академічна порядність; академічна цілісність) через поєднання шести **фундаментальних цінностей**

- **чесності**
- **довіри**
- **поваги**
- **справедливості**
- **відповідальності**
- **мужності.**

Кодекс академічної доброчесності НаУОА, с.11

Окрім фундаментальних визначено ще такі засади академічної доброчесності:

- **Законність** – суворе дотримання членами академічної спільноти норм чинних нормативно-правових актів України, в т.ч. локальних правових актів, а також спонукання до цього інших;
- **Компетентність та професіоналізм** – складниками є постійне підвищення кваліфікації, освітнього і наукового рівня, впровадження інноваційних форм діяльності;
- **Прозорість та інформаційна відкритість** – вільний доступ до ресурсів інформації та документів ..., зокрема шляхом забезпечення відкритого доступу на офіційній інтернет-сторінці НаУОА;
- **Партнерство** – зорієнтованість на співпрацю та партнерську взаємодію, протистояння будь-яким формам дискримінації, ганебним учинкам, негативному впливу інших осіб.

Вправа “Будівництво вежі”

Чесність

Недопущення будь-яких форм обману, брехні, шахрайства, крадіжки та інших проявів нечесної поведінки в навчальній, педагогічній, науковій та ін.трудовій діяльності.

Частина 4 статті 42 Закону України «Про освіту» визначає такі основні види порушень академічної доброчесності:

Академічний плагіат — «оприлюднення (частково або повністю) наукових (творчих) результатів, отриманих іншими особами, як результатів власного дослідження (творчості), та/або відтворення опублікованих текстів (оприлюднених творів мистецтва) інших авторів без зазначення авторства».

Самоплагіат — «оприлюднення (частково або повністю) власних раніше опублікованих наукових результатів як нових наукових результатів».

Фабрикація — «вигадкування даних чи фактів, що використовуються в освітньому процесі чи наукових дослідженнях».

Фальсифікація — «свідома зміна чи модифікація вже наявних даних, що стосуються освітнього процесу чи наукових досліджень».

Списування — «виконання письмових робіт із залученням зовнішніх джерел інформації, крім дозволених для використання, зокрема під час оцінювання результатів навчання». (Питання про прийнятність отримання допомоги, про недозволене співробітництво тощо)

Обман — «надання завідомо неправдивої інформації стосовно власної освітньої (наукової, творчої) діяльності чи організації освітнього процесу; формами обману є, зокрема, академічний плагіат, самоплагіат, фабрикація, фальсифікація та списування».

Хабарництво — «надання (отримання) учасником освітнього процесу чи пропозиція щодо надання (отримання) коштів, майна, послуг, пільг чи будь-яких інших благ матеріального або нематеріального характеру з метою отримання неправомірної переваги в освітньому процесі».

Необ'єктивне оцінювання — «свідоме завищення або заниження оцінки результатів навчання здобувачів освіти».

Кодекс Академічної доброчесності НаУОА:

Академічне шахрайство:

- використання під час контрольних заходів заборонених допоміжних матеріалів або технічних засобів (шпаргалки, мікронавушники, телефони тощо);
- проходження процедур контролю знань підставними особами;
- придбання або отримання на замовлення академічних текстів у інших осіб і подання їх як власних рез-тів навчальної/наукової діяльності;
- підробка підписів у офіційних документах (відомостях, актах тощо);
- посилання на джерела, які не використовувались в роботі;
- здавання різними особами робіт з однаковим змістом.

Несанкціонована співпраця – навмисна допомога або спроба допомоги іншій особі в здійсненні акту академічної недоброчесності, а також виконання на замовлення та/або продаж академічних текстів.

Довіра

- Дозволяє членам академічної спільноти співпрацювати, ділитися інформацією, вільно обмінюватися ідеями, не боячись за те, що нашу роботу хтось вкраде.
- Дозволяє особам поза межами академічної спільноти вірити у цінність та вартість наукового дослідження, викладання та здобутого ступеня.

Справедливість

неупереджене,
однакове
ставлення до
усіх учасників
освітнього
процесу,
позбавлене
дискримінації
та нечесності

об'єктивне,
прозоре та
незалежне
оцінювання
результатів
навчальної,
дослідницької,
наукової чи
трудової
діяльності.

Становленню справедливості сприяє запровадження чітких і прозорих **правил**, що сприяють доброчесним і справедливим стосункам між студентами, викладачами та адміністрацією.

Правила на рівні університету - ***Кодекс академічної доброчесності НаУОА:***

- III. Правила та норми академічної доброчесності, етичної поведінки та корпоративної культури

Робочі програми навчальних дисциплін повинні містити вказівку на політику доброчесності

- **Приклад: VIII. Політика доброчесності**
- Студенти можуть розраховувати на ефективне досягнення навчальних результатів курсу лише в тому випадку, якщо регулярно відвідуватимуть лекції та інші види аудиторних занять (за винятком студентів, які навчаються за індивідуальним планом); не допускати запізнення на заняття; будуть виконувати добросовісно та своєчасно усі види навчальних завдань, не допускаючи порушення встановлених термінів; дотримуватимуться політики університету щодо *академічної доброчесності* (Кодекс академічної доброчесності доступний за адресою: <https://www.oa.edu.ua/ua/info/access/>).
- Університет розглядає академічну недоброчесність як одне з найбільш серйозних порушень, які студент може здійснити під час навчання в університеті. За вчинення таких дій застосовуються відповідні штрафні санкції до порушників, у тому числі відрахування з університету. Нижче наведено деякі приклади дисциплінарних стягнень за найбільш поширені порушення, які можуть бути застосовані під час курсу:
- у випадку виявлення плагіату або списування (в т.ч. із застосуванням гаджетів) під час виконання завдання – подані види робіт не розглядаються і не оцінюються;
- у випадку порушення термінів виконання – студент може отримати не більше 80% балів за завдання (заняття).

Повага

- є взаємною та вимагає демонстрації поваги до самого себе та до інших "незалежно від віку, статі та статусу, а також **розуміння нових, різносторонніх, іноді протилежних думок та ідей**, уникнення зловживань посадовим становищем виборними чи призначеними представниками академічної спільноти"[Кодекс АД НаУОА, с.11]
- Студенти демонструють повагу, коли вони цінують та використовують можливість отримати нові знання, бути активними у процесі здобуття своєї освіти, поважати думку інших
- Професорсько-викладацький склад декларує свою повагу, коли серйозно сприймає ідеї студентів, визнаючи їх як особистостей, надаючи повноцінні та чесні відгуки на їх роботу, цінуючи їх точку зору та поставлені цілі.
- Члени академічної спільноти проявляють повагу до інших науковців шляхом правильного цитування джерел інформації.

Відповідальність.

- Кожен студент, член професорсько-викладацького складу, представник адміністрації, несуть відповідальність за дотримання принципів академічної доброчесності під час навчання, викладання та здійснення наукових досліджень.
- Бути відповідальним означає протистояти порушенням академічної доброчесності та негативному тиску з боку колег, а також показувати власний приклад. Відповідальні особи несуть відповідальність за власні вчинки та намагаються заохотити інших не порушувати правил.
- “сумлінне та неухильне виконання покладених обов’язків, завдань та функцій, дотримання посадових інструкцій, положень, правил, здатність нести відповідальність за результати своєї діяльності та взятих на себе зобов’язань” [Кодекс АД НаУОА, с.11]

5. За порушення академічної доброчесності **педагогічні, науково-педагогічні та наукові працівники закладів освіти** можуть бути притягнені до такої академічної відповідальності:
- відмова у присудженні наукового ступеня чи присвоєнні вченого звання;
 - позбавлення присудженого наукового (освітньо-творчого) ступеня чи присвоєного вченого звання;
 - відмова в присвоєнні або позбавлення присвоєного педагогічного звання, кваліфікаційної категорії;
 - позбавлення права брати участь у роботі визначених законом органів чи займати визначені законом посади.

Частина 5 статті 42 Закону України «Про освіту» визначає академічну відповідальність за порушення академічної доброчесності **здобувачами освіти**

- повторне проходження оцінювання (контрольна робота, іспит, залік тощо);
 - повторне проходження відповідного освітнього компонента освітньої програми;
 - відрахування із закладу освіти (крім осіб, які здобувають загальну середню освіту);
 - позбавлення академічної стипендії;
 - позбавлення наданих закладом освіти пільг з оплати навчання.
-
- Згідно з Кодексом НаУОА:
 - Отримання незадовільної оцінки за результатами контрольного заходу;
 - Зниження семестрового академічного рейтингу;
 - Позбавлення на певний термін права на навчання за індивідуальним графіком

- Можуть використовуватися:
 - призначення додаткових контрольних заходів (додаткові індивідуальні завдання, додаткові контрольні роботи, тести тощо);
 - повідомлення батькам чи іншим особам (фізичним або юридичним), які здійснюють оплату за навчання;
 - внесення до реєстру порушників академічної доброчесності.

- Виховання академічної доброчесності є одним із завдань закладів вищої освіти. Тому **відрахування здобувача із закладу вищої освіти слід розглядати як виключну норму**, що застосовується у випадку систематичних грубих порушень і лише після того, як не дали ефекту інші заходи впливу
- Некоректно накладати на студентів стягнення за академічний плагіат до того, як вони пройдуть навчання правилам академічної етики і, зокрема, використання джерел. Таке навчання бажано планувати у першому семестрі у вигляді **курсів академічного письма**, окремих модулів інших дисциплін або поза навчальним планом.
- Відповідальність студентів має корелювати із роком навчання і видом роботи — вона має бути найвищою для студентів старших курсів і випускних робіт.

Нормативні документи закладів вищої освіти повинні чітко регламентувати:

- види академічної відповідальності за конкретні порушення академічної доброчесності;
- процедури встановлення і доведення фактів порушень академічної доброчесності;
- процедури прийняття рішень про академічну відповідальність учасників освітнього процесу, а також органи, що приймають такі рішення;
- процедури апеляції для осіб, яких звинувачують у порушенні академічної доброчесності.

Позитивні причини “не плагіатити”

, “не списувати” https://drive.google.com/file/d/19nOAsorJfuCL_IT0wdxDHkxW2Px-Ej4g/view

Відмовляючись від плагіату/списування,
ти:

- доводиш, що ти — чесна людина;
- виявляєш повагу до авторського права інших людей;
- самостійно працюєш над вирішенням поставлених завдань;
- висловлюєш власну думку;
- отримуєш нові знання та навички;
- розвиваєш власні здібності.

Нормативна складова академічної доброчесності

Правила академічної доброчесності для педагогічних, науково-педагогічних та наукових працівників

(Стаття 42. Академічна доброчесність
Закон «Про освіту» від 05.09.2017 № 2145-VIII)

- посилання на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей;
- дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права; (!треба розуміти відмінність між **плагіатом** і **академічним плагіатом**)
- надання достовірної інформації про методики і результати досліджень, джерела використаної інформації та **власну педагогічну** (науково-педагогічну, творчу) **діяльність**;
- **контроль за дотриманням академічної доброчесності здобувачами освіти**;
- **об'єктивне оцінювання результатів навчання.**

Дотримання академічної доброчесності **здобувачами освіти** передбачає:

- **самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання** (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей);
- посилання на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей;
- дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права;
- надання достовірної інформації про результати власної **навчальної** (наукової, творчої) **діяльності**, використанні методики досліджень і джерела інформації.

Плагіат/академічний плагіат

(роз'яснення МОН)

Плагіатом є «оприлюднення (опублікування) повністю або частково чужого твору під іменем особи, яка не є автором цього твору» (Закон України «Про авторське право і суміжні права» (стаття 50, пункт В) — захищає особисті майнові і немайнові права **авторів**. Відповідальність за цивільним кодексом.

Академічний плагіат — «оприлюднення (частково або повністю) наукових (творчих) результатів, отриманих іншими особами, як результатів власного дослідження (творчості), та/або відтворення опублікованих текстів (оприлюднених творів мистецтва) інших авторів без зазначення авторства» (Частина 4 статті 42 Закону України «Про освіту»)

Норми щодо академічного плагіату спрямовані не на авторів, а на **осіб, які порушують академічну доброчесність** через ненадання достовірної інформації про авторів певних ідей, текстів, наукових результатів тощо. Відповідальність за порушення етичних норм академічної спільноти.

Приклад: Ви використали в публікації статті ідеї, висловлені кимось на обговоренні під час наукової конференції, без вказівки на автора. Чи є це плагіатом?

Основна ознака академічного плагіату – відсутність належних посилань!

Академічний плагіат може стосуватися всіх типів джерел

[Розширений глосарій термінів]:

- текстів, рисунків, фрагментів музичних творів, математичних виразів та перетворень, програмних кодів тощо. Джерелами академічного плагіату можуть бути опубліковані і неопубліковані книжки, статті, брошури, патенти, тези, рукописи, веб-сайти та інші Інтернет-ресурси, роздаткові матеріали для студентів, роботи інших студентів й т. д.

- Найбільш типовими помилками цитування є:
 - відсутність лапок при використанні текстових фрагментів, що запозичені з інших джерел, за наявності коректного посилання на це джерело;
 - посилання на інше джерело;
 - неправильне оформлення посилання, що ускладнює пошук джерела.

Вправа “Чинники доброчесності”

Організаційно-методичні чинники академічної доброчесності

- Створення системи управління якістю освіти (Центр управління якістю освіти, фахівець з якості освіти);
- Прийняття Кодексу академічної доброчесності;
- Створення Комісії з питань академічної доброчесності;
- Надання методичної допомоги викладачам в підвищенні їх фахових компетентностей (в ОА – Школа освітніх інновацій, Методичні рекомендації для викладачів (розділ – заохочення академічної чесності тощо);
- Вдосконалення ОПП та редизайн навчальних програм;
- Функціонування системи перевірки на плагіат;
- Обмеження можливостей академічної нечесності (встановлено вимоги до % оригінальності тексту кваліфікаційної роботи, чітке визначення правил в силабусах, їх обговорення на початку курсу тощо);
- Навчання студентів академічному письму

Психологічні чинники академічної доброчесності

(використано Методичні рекомендації МОН для ЗВО з підтримки принципів АД)

- **Мотивація учнів та студентів** до навчання;
- **Мотивація до АД** здобувачів освіти та їхніх батьків;
- **Мотивація викладачів** та вчителів передавати студентам та учням цінності доброчесності й навчати їх належному **академічному письму**, бажання власним прикладом демонструвати на заняттях належну роботу з джерелами (посилатися на них, озвучувати першоджерела під час проведення навчального заняття), включати короткі завдання по роботі із якісними науковими джерелами та джерелами інформації до видів самостійної роботи студента та учня;
- **Володіння** викладачами та вчителями **компетентностями** з запобігання академічного плагіату
- **Володіння** студентами **навичками академічного письма**
- **Незнання правил**: інколи студенти просто не знають, що таке плагіат.
- **Переконання, що інші студенти також списують**: це один з найбільш важливих чинників, що сприяють розвитку академічної нечесності. Студенти більше копіюють, якщо вони вважають, що їхні однолітки роблять так само.
- **Заохочення з боку батьків** академічної доброчесності

Корисне посилання: Методичні рекомендації та програма курсу “Основи академічного письма”

<https://drive.google.com/file/d/0ByePGdGpHh6WbnRzT2pGNUhoY2c/view>

Педагогічні чинники академічної доброчесності

- Чітке визначення результатів навчання
- Формулювання завдань і вимог до академічного письма

- **Вправа “Чек-ліст”:**
- Проаналізуйте, що роблять у вас в школі для утвердження принципів академічної доброчесності.
- Що робите особисто Ви для утвердження цінностей академічної доброчесності серед школярів?
- Чи заохочується в вашій школі відповідальність за прояви академічної недоброчесності?
- Чи практикуєте ви в своєму курсі відповідальність за академічну нечесність?
- Чи обговорюєте ви з учнями питання цінності академічної доброчесності. Чи залучені учні до вирішення питань академічної доброчесності?

Джерела

- <https://drive.google.com/file/d/1oSnvNiBJoXvlf5VMWsvZufMlfK2BO4ta/view>
- <https://drive.google.com/file/d/1X3UDTp1nb3K0ou2AiltLJVPWLHWS0VWB/view>
- <https://saiup.org.ua>
- [https://academicintegrity.org/wp-content/uploads/2019/04/Fundamental Values version in Ukrainian.pdf](https://academicintegrity.org/wp-content/uploads/2019/04/Fundamental%20Values%20version%20in%20Ukrainian.pdf)